

[Hartling.]

det må jo være det rigtige, selv om undervisningsministre ikke altid er til at stole på. Dette siger jeg kun, fordi jeg kan bevise det. Således sagde den daværende undervisningsminister i 1955 — det findes i Folketingstidende 1955-56 sp. 38 — at man ventede balance omkring 1958, og han føjede til: det er altså et kortsigtet problem. Man må undskylde ham; han støttede sig til et behovsudvalg, som altså havde givet ham en urigtig vurdering. Da vi kom til 1958, sagde den nuværende undervisningsminister nogle ord om lærermangelen — det står i Folketingstidende 1957-58 sp. 4289 — hvoraf det fremgik, at om nogle år ville vi have lærere nok.

Nu beder vi om reel besked. Vi har delt spørgsmålet både på langs og på tværs, således at der på én gang er 4 spørgsmål gemt deri. Vi spørger om lærermangelen dels i folkeskolen, dels i gymnasiet, og om dels den aktuelle lærermangel, dels lærermangelen på lang sigt, for efter disse bedømmelser må svaret på den anden del af forespørgslen rette sig, nemlig hvordan man vil imødegå mangelen.

Jeg vil gerne have sagt, at vi lægger ikke op til et politisk angreb og heller ikke til en ny debat om skolelovene. Lærermangelen er jo et gammelt problem; allerede i 1939 og 1940 peges der i undervisningsministeriets egne officielle meddelelser på, at behovet nu er ved at overstige udbuddet. Det må erkendes, at selve de nye skoleloves gennemførelse har forværret lærermangelen, fordi skolelovenes vedtagelse betød, at meget nyt skolebyggeri nu blev gennemført, og at man mange steder førte sit skolevæsen frem til et stade, som egentlig allerede 1937-loven havde krævet. Skolelovene af 1958 er altså ikke egentlig skyld i lærermangelen, men vel anledningen til, at lærermangelen blev forøget, eller at denne latente — skjulte — lærermangel nu blev åbenlys.

På den anden side er de skolelove, som som blev gennemført, langt mindre lærerkrævende end mange andre forslag. F. eks. ville et tvungent 8. skoleår, som jo mange er tilhængere af, øjeblikkeligt betyde, at vi ud over de lærere, vi nu mangler, ville få et behov på mange hundrede, måske langt over tusind lærere.

Med hensyn til gymnasieskolen kan man endda med stor sikkerhed sige — og det erkendes da også af gymnasiets folk — at den nye lov forbedrede situationen føleligt. Idet gymnasieskolen afgav 1. og 2. mellem-skoleklasse, nedsattes behovet for hver gymnasieskole med måske 5-6 lærere eller mere.

Hvordan man end står til skolelovene, er lærermangelen ikke opstået ved de skolelove, der endnu ikke har været i kraft 1 år. Nej, lærermangelen har stået på i Danmark i over 20 år. Den er et gammelt problem. Men nu har den et sådant omfang og så onde virkninger, at vi simpelt hen ikke kan forholde os passive.

Undervisningsministeren (*Jørgen Jørgensen*): Jeg takker de to oppositionspartier, fordi de ved deres forespørgsel giver mig lejlighed til over for offentligheden at fremsætte en redegørelse om et spørgsmål, som ligger mig meget på sinde.

I alle årene siden den første efterkrigstid har lærermangelen været et af de største problemer, man inden for skolevæsenet har haft at kæmpe med, og vi må med beklagelse konstatere, at forholdene har udviklet sig således, at problemet i dag nok må siges, at være større end nogensinde før.

Årsagerne til lærermangelens opståen har vel nu nærmest kun historisk interesse, men jeg kan måske minde om, at dens rødder går tilbage til krigstidens og den første efterkrigstids store fødselsårgange. Det var håbet, at mangelen i folkeskolen ville aftage, når de store årgange i løbet af den sidste halvdel af halvtredserne forlod skolen, men ikke mindst i landdistrikterne har nedgangen i børnetal ikke medført tilsvarende reduktion af lærerpersonalet.

En væsentlig årsag til, at behovet for lærere er større, end det for blot nogle år siden kunne påregnes, er det, at mange landkommuner, hvis skolevæsen ikke har opfyldt 1937-lovens krav, nu efter gennemførelsen af den nye skolelov i 1958 — som det ærede medlem hr. Hartling også anførte — har besluttet at udbygge deres skolevæsen, så børnene får det større antal timer, som allerede 1937-loven forudsatte. Hertil kommer, at de forbedrede muligheder, skoleloven af 1958 giver for en videre frivillig udbygning af skolevæsenet på landet